

ЗА КОЖНИМ ПАРАГРАФОМ - ЛЮДИНА

Недосконалість чорнобильського законодавства створює труднощі при визначенні інвалідності

Кожного року в Київській області визнаються інвалідами 3,5 тисячі чоловік, які постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи. Нині з більш як 86,5 тисячі інвалідів на Київщині, - а це майже кожен двадцятий її житель, - понад 9,5 тисячі людей стали хворими і непрацездатними в результаті аварії на ЧАЕС.

Всі вони перш ніж бути визнаними інвалідами, пройшли через «руки» лікарів обласного бюро медико-соціальної експертизи. Майже десятирічний досвід наших спеціалістів показав, що в Законі України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» є чимало невирішених питань, не до кінця прописаних статей. Нижче мені хотілося б торкнутися тих з них, що входять до сфери моєї компетенції.

Як на мою думку, потрібна більш чітка і глибше пророблена методика визначення інвалідності. Нинішнє положення не дозволяє точно встановити роль «радіаційного фактора» у захворюванні людини.

Скажімо, з двох сусідніх сіл Васильківського, Обухівського, Рокитнянського або Ставищенського чи Богуславського районів одне входить до четвертої зони, а інше ні. В першому, якщо встановлено зв'язок захворювання людини з Чорнобилем, вона при встановленні інвалідності автоматично переходить до першої категорії постраждалих з усіма пільгами, що випливають звідси. Інший інвалід із сусіднього села, що вважається «чистим», таких пільг не одержує, хоча в обох можуть бути однакові захворювання й однаково тяжкий стан здоров'я.

Хочу, щоб мене зрозуміли правильно. Я зовсім не «наступаю» на пільги, що мають постраждалі від ядерної катастрофи люди. Те, про що я кажу, продиктоване іншим: бажанням зняти соціальне напруження між постраждалим і непостражданим від Чорнобиля населенням. Адже відомо, наскільки сьогодні в результаті наших негараздів і матеріальних труднощів посилилося невдоволення тими пільгами, що мають потерпілі люди.

Щоб ліквідувати це ненормальне становище, слід підвищити якість і об'єктивність медичної експертизи при встановленні інвалідності. В зв'язку з цим вважав би за доцільне мати на Київщині, як у найбільш постраждалому регіоні країни, спеціалізоване клініко-експертне відділення по встановленню зв'язку захворювання з Чорнобильською катастрофою і визначенню його тяжкості, що дає право на призначення інвалідності. Це зняло б багато проблем як з медичної, так і соціальної точок зору. Краще за все створити таке відділення на базі обласної клінічної лікарні.

Більше за все проблем із призначенням інвалідності виникає в жителів населених пунктів, що віднесені до четвертої зони. Якщо радіаційна залежність онкологічних захворювань чи захворювання щитовидної залози в жителів цієї зони сумнівів не викликає, то щодо ряду інших недуг вони, навпаки, під великим питанням у цьому відношенні.

Недавно ми провели контрольний огляд на підтвердження інвалідності. І виявилось, що люди, які «набирали інвалідні очки» в різних стаціонарних лікарняних закладах, не завжди можуть бути віднесені до таких, яких слід з повним на те правом віднести до чорнобильської категорії хворих. Після встановлення інвалідності деякі й дорогу забували до медичних установ.

Багатолітня практика поставила на порядок денний й іншу проблему. Через наше бюро щороку проходять тисячі й тисячі людей. Лікарі-експерти добре знають стан справ на місцях. Дуже часто ті, хто приїжджає до нас для підтвердження інвалідності, висловлюють серйозне невдоволення тим, що чорнобильським інвалідам працездатного віку інвалідність встановлюється не на рік, як за загальним захворюванням, а одразу на п'ять.

Знову ж порушую це питання з єдиною метою - зняти напругу у відносинах між людьми. Хто-хто, а наші спеціалісти, яким постійно доводиться стикатися з цим, прекрасно усвідомлюють серйозність проблеми. Приведення ж до спільного знаменника строків перегляду обох категорій інвалідів, скажімо, до одного-трьох років, медики-експерти вважають і доцільним, і навіть необхідним.

Такою постановкою питання ми не значно зачепили б інтереси інвалідів-чорнобильців, зате позабавилися б багатьох небажаних проблем у стосунках між людьми. Інваліди, захворювання яких пов'язуються із наслідками катастрофи, йдуть на пенсію за віком набагато раніше інших: чоловіки - в 50 років, жінки - в 45. А тому, ще досить молоді люди, вони вже були б позбавлені і турбот, пов'язаних з підтвердженням своєї інвалідності.

І ще одне. Нині все частіше і наполегливіше ставиться питання про нову передачу служб медико-соціальної експертизи з медичного відомства у відомство соціального захисту. Колись ми вже входили до складу Міністерства соціального захисту населення. Потім було визнано, що медична експертиза ефективніше працюватиме, якщо буде підпорядкована Міністерству охорони здоров'я. Досвід кількох років роботи в складі останнього підтвердив, що свого часу було прийняте розумне рішення, яке пішло на користь справі. А тому нове перекидання нічого, крім шкоди, нашій діяльності не завдасть.

О.МАТЯШ,
головний лікар - головний експерт
бюро медико-соціальної експертизи
Київської області.